

DEBRECZENI

FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA:

A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ
TÁRSULAT.

*

XLVIII. ÉVFOLYAM. — 1. SZÁM.

*

FELELŐS SZERKESZTŐ:

KISS ENDRE.

SZERKESZTŐ-TÁRSAK:

B. KISS PÁL, BIKI ANDOR, VENETIÁNER SÁNDOR.

KIADÓHIVATALI FŐNÖK:

GÖNCZY BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Collegium.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre: 5 korona. Félévre: 2 korona 50 fill. Ifjúsági egyesületeknek 4 kor. Főiskolai hallgatónak 3 kor.
Egyes szám ára 30 fillér.

*

Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalata. 1905—1906.

Munkatársak:

Ádor Dániel
Balla Bertalan
Baróthy István
Bán István
Erdős Károly
Fehér Károly
Fráter Szabolcs
Julov Viktor
H. Kiss Pál
Kocsis János
Kostyák József
Kövér Béla
Kuthy Sándor

Matolcsy Sándor
Miksa Rezső
Oláh Béla
Papp László
Papp Lénárd
Peleskey Sándor
Riesz Kálmán
Stolz Ferenc
G. Szabó Gábor
Takács Andor
Tatay Zoltán
Vidovich Ernő
Zámory Lajos

Előfizetési felhívás.

Midőn a „Debreczeni Főiskolai Lapok“-ra az 1905—6. évre előfizetést nyitunk, el nem mulaszthatjuk lapunk tisztelt olvasóinak figyelmét a következőkre fölhívni:

A „Debreczeni Főiskolai Lapok“ főcélja míg egyrészt mindig az volt, hogy az ifjuság szellemi életéről számot adjon, másrészt folyton arra törekedett, hogy az ifjuságot közelebb hozza városunk s társadalmunk közönségéhez s abban céljai, törekvései iránt érdeklődést ébresszen.

S midőn mi azt mondjuk, hogy a „Debr. Főisk. Lapok“ e céljának, épen csekély elterjedtségénél fogva, teljesen meg nem felelt, nem akarjuk ugyan vádolni elődeinket, mégis azt hisszük, hogy akkor felelünk meg legjobban az ifjuság érdekeinek, midőn a lap minél nagyobb arányu terjesztését vesszük programunkba.

Ez ösztönzött bennünket arra, hogy a „Debr. Főisk. Lapok“ nyomtatását az eddiginél jóval nagyobb számban tervezzük, hogy így mindazok olvashassák lapunkat, kik az ifjuság barátai, vagy akiknek városunk s társadalmunkban elfoglalt előkelő állásuk szinte kötelességükké teszi az ifjuság ügyeivel való foglalkozást.

Ami az akadémiái ifjuságot s általában az ifjuságot illeti, ez mindig szives támogatója volt lapunknak, annak fejében, hogy lapunk az ifjuság ügyeivel mindenkor a legszivesebben foglalkozott. Mégis nem mulaszthatjuk el úgy a helybeli, mint különösen a más akadémiák ifjuságának s ifjusági egyesületeinek, de a középiskolák ifjuságának is különös figyelmét felhívni lapunkra épen most, midőn városunkban fog megtartatni a diákság országos kongresszusa s így a diákságot érdeklő összes ügyek lapunkban fognak megvitatást nyerni.

Midőn ezen tájékoztatások után tisztelt olvasóinkat még a lapunk anyagára vonatkozó irányelveket tartalmazó programunk elolvasására s lapunkra való előfizetésre kérjük, maradunk tisztelettel
a „Debreczeni Főiskolai Lapok“ szerkesztősege.

A „Debreczeni Lelkészi Tár“-t és
egyéb reform. theologiai műveket

havi részletfizetésre szállit

Hegedüs és Sándor protestáns könyvkiadóhivatala
Debreczen, Kossuth-u. 11. sz.

DEBRECZENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, collegium.

Megjelenik havonként kétszer.

Felelősszerkesztő:

KISS ENDRE.

Szerkesztőtársai:

**B. Kiss Pál, Biki Andor,
Venetziáner Sándor.**

Kiadóhivatallal főnök: **Gönczy Béla.**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 5 korona.

Fél évre 2 kor. 50 fill

Ifjúsági egyesületeknek 4 korona

Főiskolai hallgatóknak 3 korona

Egyes szám ára: 30 fillér.

Beköszöntő.

Midőn a főiskolai „Magyar Irodalmi Önképző Társaság” tagjainak bizalma a szerkesztői állásra emelt s én e megtiszteltetést elfogadtam, e ténnyel hallgatólag arra köteleztem magamat, hogy teljes erőmmel fogok törekedni az ifjúságnak e csaknem félszázados multtal dicsekedő lapját oly színvonalon tartani, hogy a debreceni akadémia ifjúsága teljes megelégedéssel tekinthessen lapjára, melynek multja, jelene és jövője főképen ez ifjúsággal, ez ifjúság áldozatkészségével van összeforva.

Talán nem is mondanék ez alkalommal programként egyebet, mint, hogy érzett kötelességemnek sulya alól soha sem fogok igyekezni kibujni; sőt lelkemnek egész melegével, szívemnek teljes lelkesedésével törekszem mindama problémák helyes megoldására, melyek egy ifjúsági lap szerkesztése közben egyszer-másszor föltétlenül felbukkannak: ha nem kellene elismernem, hogy az érdeklődők jogosan kérhetik tőlem legalább nagy vonásokban való feltüntetését annak az iránynak, melyben a lapot szerkeszteni szándékozom.

Ifjúsági lapunk egyik főcélja az, hogy a szárnyaikat bontogató fiatal tehetségek szellemének termékeit hasábjain közölje. Tulszigoru mértéket e tekintetben nem alkalmazhatunk, mert hiszen fiatal embereknek még teljesen ki nem forrott tehetségétől tökéletes alkotást aligha lehet várni, azonban az a munkatársi gárda, melynek részére az akadémiai hallgatóknak csaknem minden jótollu emberét sikerült megnyernem, elég biztosítékul szolgálhat arra nézve, hogy a lapban mindig olyan szépirodalmi közlemények lesznek,

melyek az érdeklődést fel is tudják kelteni s ében is tudják tartani.

Azonban helytelen dolog lenne a lapot kizárólag szépirodalmi dolgozatokkal tömni tele; teret kell ebben találniok az ifjúságot érdeklő fontosabb kérdéseknek s e kérdések megvitatásának is, mert egy ifjúsági lap sohasem maradhat közönyös az ifjúság jelentősebb s figyelemreméltóbb mozgalmairánt. Az ilyen mozgalmak között az örökdő, ellenőrző és főképen az ellentéteket kiegyeztető szerep épen az ifjúsági lapot illeti meg.

Ámbár ezuttal programomnak csak rövid vázlatát muatom be, mégis meg kell említnem, hogy föltett szándékom a »Főiskolai Lapok« egy hézagának betöltése: nevezetesen jóval több teret szándékozom szentelni a lap hasábjain az irodalmi és művészeti aktuális kérdéseknek, mint amennyit az előző évfolyamok e kérdések számára nyitottak. E céloamat főleg úgy kívánom elérni, hogy a könyvpiacon megjelenő érdekesebb ujdonságokat a lap egy új rovatában, a »Könyvszemlé«-ben ismertetem, azt hiszem azzal nem teszek rossz szolgálatot a lap olvasóinak, ha figyelmüket felhivom amaz irodalmi ujdonságokra, melyek érdemesek az olvasásra és beszerzésre.

Az itt elmondottakban korántsem merittem ki programomat, mely különben e szavakban foglalható össze: »Dolgozni fogok a lap érdekében szorgalmasan, becsületesen, lelkesedéssel«. Ha munkatársaim épen úgy gondolkoznak e tekintetben, mint én, akkor nem hiába választottam, mint lapszerkesztő e jelszót: »Excelsior!«

Debrecen, 1905 október 1.

Kiss Endre, szerkesztő.

Bucsuszó a lengyelekhez.

Ég veletek, áldásunk kíséren utatokban, barátaink, testvéreink, hazátlan lengyel nemzet szabadságra törő fiai. Ég veletek!

Nem hiszitek, mily nehezen válunk töletek, mennyire szeretnénk visszatartani örökre, mert nem volna akkor szívünk szomorú, nem tartanánk az életet kegyetlennek, mely többé alig hoz össze így veletek, kiket rövid látogatástok alatt szívükből megszerettünk.

Oh vannak, kiket a természet különös kegye azzal a csodavarázsszal ruházott fel, hogy bárhová mennek, szívök melegét sugározatják mindenfelé, első pillanatra, szinte röptében hódítják meg a lelkeket. Hát mi hogylene rajonganánk értetek, kedves fiúk, mikor előre sejtettük a lelki rokonságot, hisz számtalan elszakíthatatlan szálát fűznek hozzátok a multak nagy emlékei!

Higyjétek el, mikor körünkben felhangzott fohásztok, egy vérfergeteggel eltiport nemzet égfelé törő sóhajtása, elszorult, keserőséggel telt meg szívünk, a szomorú mult, nemzetetek nagy tragédiájának emléke nyomasztólag nehezedett lelkünkre.

Hah, mint ragadtak fegyvert apáitok, hogy küldi el az anya utolsó gyermekét, váltotta fel öreg a fiatalt, ott, hol a hadisten száguld a

mezőkön, hajtja egymás ellen az emberek fiait és emel torlaszokat tetemekből a maga gyönyörűségére. Férfiak, hősök, szent eszméktől áthatott félistenek voltak apáitok és óh mégis abban a meggyőződésben kelle elesniök, hogy meghalt a lengyel szabadság.

Hazátokat meg szétdarabolták, az özvegyek és árvák szomorú országát... Iszonyu képek!

Éreztük mi is az elnyomatás keservét, kétségbeesettek, szomorúak valánk... És feltűntek a jelzőtüzek a Kárpátok ormain, futótűzként terjedt a hír: Jó Rákóczi Lengyelországból, rikoltó tárogatókkal, lengő lobogókkal, seregei alatt meghajlik a föld, lesz még hajnal Magyarországon!

Élnek még nálunk csendes öreg emberek, legutolsó szabadságharcunk élő alakjai, ők tanítják unokáikat titeket szeretni, mert midőn a fél világ ellenünk támadt, a lengyelek akkor is velünk voltak, szembe néztek érettünk a halállal, — kipirult arccal, előreszegzett szuronyokkal, gyilkos golyózáporon keresztül vezetett bennünket diadalról-diadalra a csaták félistene, Bem.

Apáitok sohse sajnálták véröket *a mi* szabadságunkért, — áldjon meg benneteket érte az Isten!

Elődeink királyokat adtak egymásnak, testvéreként szerették egymást, a magyar sem

Hasszán papucsá.

Irta: Pap Lénárt.

— Pabudslary szatynalmak, pabudslary! (Papucsokat vegyenek, papucsokat)... a talpa angorai, a bársonya damaszkuszi, a himzése ismiri... jó pabuds... nagyon jó... Derék effendi, csorbadi, chodsa... szatynalmak pabuslary! — kiabál a papucsos bazirgián, kínálja értékes saruit; ajánlja kicsinek, nagynak, öregnek, fiatalnak, még olyanak is, ki nem papucsban jár.

Bódéjában szép rendben vannak elhelyezve a diszes papucsok, arannyal kipitykézett facipők, bársonnyal behuzott szandálok, ezüst félholdas soják, acélszeges saruk, — egyik helyen elmés ügyességgel egész kis torony magasságig van felrakva a sok rézorrú papucs szabályos csillag alakban, a másik szegletben pedig egy — a rendnél ötszörte nagyobb — óriási piros szandál van felfüggesztve, melybe a bazirgián csodás ügyességgel tudja bedobni az eladott papucso-

kért kapott nyolc piasztert, még tiz singnyi távol-ságról is.

Az utcagyermeksereg körébe tódul s bámul, nevet, mulat a törökön, bosszantja; és míg a bazirgián haragjában nevetve egyikhez-másikhoz arannyal áttört papucsával hozzácsap, a gyermek-sereg ingerkedik:

Török-tatár: furcsa madár,
Bő kaftánban, papucsban jár.

Furcsa madár! Hisz ez mindkettő magyar szó: kis vers, gyermekincselkedés, még pedig magyar gyermeké. Tehát nem arra messze, messze keleten járunk, ahol a Nilus szeli ketté a fehér fővenyű sikot, ahol a lótus virít s szép királynők tündérserege pávatoll legyezővel hüsíti fenséges urnőjét; nem ott, ahol az ezredéves gulák fenyegetik a kék égen uszó bodros fellegeket... Nem... Itt Magyarországon, a sárga kalászos, kéklő hegyekkel szegélyezett magyar földön, magyar városban, hol hajdan sokáig a török volt az ur: Nagyváradon.

hagyja a lengyelt, bujdosóitok nálunk mindig hazára találtak: hát mi a jövő Magyarországra ifjú fiai, mit adjunk néktek?

Lássátok, mi hiszünk a történelem logikájában, a szabadság halhatatlanságában, akarjuk, hogy ti is higgyetek benne!

Mi mindig reméltünk és remélünk, azt akarjuk, hogy innét, a magyar alföld szabad rónságáról ezt a reményt vigyétek magatokkal!

Vannak, kik félnek a jövőtől, erővel feltámadó viharról beszélnek, mely népeket fog elseperni, — mi nem aggódunk, mert ha igazuk is volna, elpusztulhat minden szolgálékü nép, de nem az, mely a szabadságra esküdt! És ám omoljék össze a világ, a romok felett találkozni fogunk, hogy megöleljük egymást, *mert nem hall meg a lengyel szabadság!*

Barátaink, testvéreink, hazátlan lengyel nemzet szabadságra törő fiai, Ég veletek!

Takács Andor.

Az oratóriumi emléktábláról.

Mikor ezelőtt néhány esztendővel az ifjuság lelkesedéssel fogott az oratóriumi emléktábla megvalósításához: azt hittük, hogy ledőlnek az akadályok s ez az emléktábla mentül hamarabb hirdetni fogja az ifjuság ideáljának megvalósulását.

Három századot pergetett le azóta az idő gyorsan forgó orsója s azóta a három század óta bizony sok minden megváltozott.

Nagyvárad egy hangyabolyhoz hasonlított, melybe összehordtak mindent délről-keletről.

A szűk utcában görnyedt hátú teherhordók futkosnak végig s szamarukat ütik, rángatva a rákötött kötélnek fogva. A fellah készítményeit dicséri s nagyokat ordít, hogy árukat megvegyék, majd meg a teherhordón nevet, kinek számára a fellah éktelen kiabálásától megvadulva, gazdáját elrántja, hogy annak papucsja jobbra, turbánja balra esik a minden ajtóból kiöntött szennyes pocsolyába .. A török kalmár sátra alatt árukat kínálja s szidja erősen a vele szemben elhelyezkedett magyar kereskedőt, hogy miért ül oda, egyikük sem fog megélni, hacsak egymást meg nem eszik. — Lehet, hogy igaza van.

A mecsetből jövő muzulmánok vitatkoznak egymással, néha egy magyar vagy török főur jelenik meg s korbáccsal veret magának utat.

Csalódtunk. Ne kutassuk, kiben s miért. Annyi bizonyos: nem az ifjuságban és annak vezetőiben. Mások azok az okok, mik késleltették a megvalósulást; talán ezek az okok is napvilágra jönnek, ha majd a fennálló emléktábla történetét írjuk meg. Most csak néhány szót ehez az emléktáblához.

Hogy minek nekünk ez az emléktábla? Kell, mint az élet. Kell, hogy legyen a nagy időknek s e nagy idők egy messze kiható eseményének megörökítője. Kell, hogy ott álljon az az emléktábla, mint tilalomfa a történet nagy országutján, hogy legyen az idők lelkének, a történelemnek határjelölője és beszéljen komor időről, diadalmas dicsőségről, nagy vérkeresztségről, sok, sok szenvedésről és hatalmas megtorlásról és legyen intőjel arra, hogy sohase feledjünk.

Mikor a szolgálhadnak gyáva légiói ránk törttek, mikor ettől a nemzettől egy ezer esztendő örökségét akarták elrabolni, mikor bűn volt harcolni ezért az örökségért, és lázadás: ez a vén kollégium s e vén kollégiumban az oratórium volt az a sziklavár, mely a nemzeti erőnek, öntudatnak, bátorságnak szabadság, faj szeretetnek szolgált kirepítő fészke; e felé, az ebben működő nemzetgyűlés felé fordult bizalommal a nemzet szeme, ebbe volt vetve a nemzet hite, ebben vilá-

Mindez olyan zajjal történik, hogy bár sokat lehet hallani, de annál kevesebbet érteni.

A papucsos bazirgián figyelmesen szétnéz s hosszú fekete szakállát simogatja. Szép magas szál ember, kifejező fekete szemekkel, mindig mosolyra nyíló ajakkal. Fején össze-vissza csavart piros tollatlan turbán, lábán felkunkorodott orru saru van. Sárga selyem virágos mellényt s kécsattos övet visel. Még mindig árukat dicséri:

— No madsarok venni, venni... törökök satynalmak... ez jó pabuds, nagyon jó, kibirja Mekkáig, az ára csak nyolc piaszter... nagyon olcsó... aki vesz, annak lesz... szatynalmak! — ordított, miközben a kezében levő szandállal hadonázva egy papucs piramidot feldöntött. — Ezt újra fel kellett építeni, meg még két másikat, amit amannak felrakása közben felborított.

Mig ezzel bajlódott, valaki a vállát megérintette.

— Van-e még sok papucsod Hasszán — kérdé egy csengő tiszta hang.

golt a remény, ebből sugárzott az erő, a biztatás s innen zúgott keresztül az ország, a vérbe, lángba borított országon a magyar szabadság s a világszabadság tárogatójának riadó, biztató szava: „Örök az Isten, nem hagyja veszni népét el soha!”

Ezek a falak hallották harsogni e riadót és visszhangzottak e riadót. Ezek a falak láttak óriásokat, elmúlt századok alakjainak porából feltámadó óriásokat, kik átéreztek az üldözött, a meggyötört nemzet sok százados panaszát, keservét, égő könyhullását; óriásokat, kiket az idő szükségszerűsége, a történet kényszerűsége állított oda, hogy odadörögjék a nemzetet, alkotmányát sok század óta lábbal tipró hatalomnak: „Eddig és ne tovább!”

Mikor nemzeti szabadságunk elrablására, nemzeti életünk meggyilkolására ellenünk támadt a pokol: innen verték vissza a támadást. A fenséges időknek ezt a mozzanatát akarja megörökíteni az az emléktábla.

De ne csak a küzdelemnek, a nemzetmegváltó nagy küzdelemnek legyen hirdetője, hanem a nemzeti ítéletnek is megmásíthatatlan kifejezője, örök időkre óva intő jele. Ne csak dicsőséges harcok vihara zúgását idézze fel, hanem a

feltámadt tengernek, a népakaratnak is mennydörgésszerű ítéő szavát.

Hadd beszéljen ott az az emléktábla a tudás, haladás várainak szöglet templomában: a faj-, szabadság szeretet kiolthatatlan lángolásáról, mely nem ismer mást, mint szabad hazában szabad nemzetet!

Ha megállatok majd az előtt az emléktábla előtt: dobbanjon fel az örök szeretet templomában a szivetek, emlékezzetek és ne felejtsetek.

Emlékezzetek, mert emlékezni késztet a lelketek és az idők lelke, a történelem!

Amikor az oratóriumi emléktábla a megvalósulás stádiumába lépett: önkéntelenül feltámad a mult, megszólal a história és beszél valót!

Valósítsuk meg tehát azt az emléktáblát, hadd beszéljen az az elmúlt időkről és hadd figyelmeztessen arra, hogy itt a hit, tudás, haladás várában nem szabad kisebbeknek lennünk a nemzeti ügy őrtálló katonáinál és ébren legyünk, mert nem heggedtek be, de újból felszaggatódttak és újra sajognak a régi sebek.

Boanergesz.

— Hozott Allah! ragyogó istiphanja a paradicsomnak — felelt vissza Hasszán, amint hátrafordulva a hozzájövőt felismerte, aki egy tündöklő himzett ruhába öltözött török nő volt, aranyos övvel, csillagos fátyollal. A fátyol arcát eltakarta, hanem a szeme olyan volt, mint a tűz, mikor mosolygott. Most olyan volt, mint a tenger kék vize.

— No te papucsos dzsin! voltál az apámnál? — szólt tréfásan a lány s leült egy szófára, ahol azzal kezdett mulatni, hogy lábait lóbálva, himbálva, himbált egy szója tornyot, mit szerencsésen fel is döntött.

Ez jó volt arra, hogy a lány egy nagyot nevéssen; Hasszán meg nevéttében a lány mellé üljön:

— Bizony voltam, — szólt egyszerre s nagyot sóhajtott — kár volt mennem. Elmondom mindjárt, hogyan jártam. Tudod bementem az apádhoz, azt híven könnyű dolgom lesz, hiszen hajdan szomszédok voltunk s jó barátok, apáink

is azok voltak; igaz, hogy azóta a tiéd meggazdagodott, az enyém elszegényedett. Mondom, bementem... tyüh... hogy megváltoztatok, az apád olyan nagy szófán ült, mint a gyauroknál a boglya kemence, aztán annyi arannyal, ezüsttel volt a kaftánja telerakva, áttörve, meg himezve, mint télen az ablakon a hóvirág.

— Bánom is én, jobban tudom, mint te, hogy milyen... én csináltam — szólt közbe egykedvűen a leány.

— Alig léptem kettőt — folytatja Hasszán — rám szól az öreg, hogy mit hoztam: azt hittem először, hogy Alihoz beszél, ki nekünk régen olyan sok szép mesét mondott, meg ha csinyt tettünk, apád előtt kimentett, de aztán hozátette: fiam Hasszán. — Erre felelnem kell valamit — gondoltam. Jó kívánatokat — mondám — meg ezt a papucsot s átadtam neki az ajándékot. — Elfogadta. Ekkor elsoroltam neki, hogy milyen jó szomszédok voltunk, sohse volt baj közöttünk, különösen te veled egyeztünk össze jól, bizony

Október 6.

— A Magyar Irodalmi Társulat pályázatán első díjat nyert óda. —

Mért ujult meg a hősrégék világa,
Ha elhullt a sok égvidő titán?!
Mért nézte az egész világ csodálva,
Mint leng zászlónk fennen ezer csatán;
Ha büszke lobogónk lehullt a porba
— A selyme tépve, nyele eltörött —
S hitvány ellentől rútul eltiporva
Hevert a leigázott föld fölött?!
A mennybolt százezernyi csillagánál
Miért lett fényesebb hazánk neve,
Ha fényét az aradi Golgothánál
A sors gyászos lepellel fedte be?!
S mért szállt diadallal zászlóink mellett
A szabadság nemtője szerteszét,
Ha aztán az aradi sirnál kellett
Zokognia s bilincs fedé kezét?!

Oh! Nem fedí most is szemünk pilláját
A köny, ha pillantásunk multba száll
S rá gondolunk, mint törte le virágát
Nemes élteknek nemtelen halál?!
Nem kell-e felölnünk a gyász ruháját,
S egész életünkben fátyolt hordanunk!?
Tizenhárom félisten vérhullását

Ha felidézzük, sirva sirhatunk!
Ne zúgjon-e panaszunk fel az égig?
Találhatja-e lelünk vigasztát?
Szégyenfán látva nemzetünk reményit
Ne törjük-e el a remény galyát?!

Nem! Oh ne öltünk gyászruhát magunkra,
Ne zúgjon fel az égre panaszunk!
Ne tekintsünk vigasztalan a multba
S jövőnköt várva bizton bizhatunk!
Mert vértanúinknak kiontott vére
Az anyaföldre nem hiába hullt, —
Ott, hol vér cseppent a hon rab földére,
Szabadság szép virága kivirult!

Köny nélkül, büszkén nézzünk a világba!
Gyázkönyvet sirjon ellenink szeme,
Mert hasztalan áll Arad Golgothája,
Még most is él Árpádnak nemzete!
A vértengerből megtisztulva szállt ki,
Fénytől övezve ragyog homloka!
S emeljen rád öldöklő fegyvert bárki,
Hazám, te nem pusztulhatsz el soha!

Most is sötét fellegeknek csoportja
Borítja el felettünk az eget
A lég nyomasztó... Torkunk szinte fojtja...
Nyugát felől vihar, vész fenyeget....

még akkor kicsiny voltál, s nem hordtad ezt a csunya fátyolt... a vége aztán az lett, hogy adjon téged hozzám feleségül. Olyan esunyán nézett ekkor rám, hogy azt hittem fejemhez vágja azt a cifra bőrből készült ópium tartót, amiből meg akarta tölteni nargyléját de nem tette...

A lány nem állotta meg, hogy el ne nevesse magát.

— Hanem — folytatta Hasszán — inkább azt tette volna. E helyett leszállott onnan a magasról, azt mondta, hogy kedves fia vagyok, Allah nőttesse meg a szakállamat, meg hogy olyan a fejem, mint az a cifra tők, csak hogy üresebb, mert hogy gondolok én olyat, hogy hozzám adjon téged, az ő szépséges szép leányát.

Hasszán itt nagy szomorúságában elakadt, a lány vigasztalásul tekete fürteit megsimogatta s biztatta, hogy folytassa.

— Hanem egy feltétel mellett az enyim lehetsz — kezdett újra beszélni Hasszán — amit én persze nem tudok megtenni... Látod azt a

nagy piros szóját ott a szegletben; — azt kell elébe vinnem telve arannyal, csak úgy lehetsz az enyém. Az pedig sohse lesz tele, még ha az angyaloknak is én árulom a papucsot — s hogy hihetőbbé tegye szavait, a szóját csattjánál fogva előhozta, a lány elé tette, hadd lássa ő is, hogy milyen nagy, s összefogott tenyerébe tartalmát kiborította, hogy hadd lássa milyen kevés van benne, s az is mind ezüst meg réz, utóljára a szegletbe hajította, hogy a talpa is ketté repedt.

— Nesze neked piros papucs, én meg most már mehetek keringelő barátoknak, üvöltő dervisnek, vagy Allah tudja minek.

A lány kaczagva hallgatta. Nevetni is lehetett azt a szép halványarcú fekete szakállu törököt, amint boszankodott. Mikor pedig észrevette, hogy neheztel érte, kis kezébe fogta annak arcát s csendesen maga felé vonva, a szemébe nézett azzal a csábító, ingerlő, sokat ígérő tekintettel, mi csak a keleti faj tengerzöld szemének sajátja; mely mennyországot ígér tele angya-

*Lehet, kidönti alkotmányunk fáját,
Történelmünkben lesz egy új Arad
S a honfinak, ki „nem leli hazáját
A honban“, még reménye sem marad: ...
De még ha sirban lenne is reménye,
Nem nőne azon az idő moha!
Felépülne majd egy varázs ütésre
E romon a szabadság temploma! —
Ez örök templom, melynek csarnokában
Millió ajak visszhangozza a dalt,
Mely szertehangzik az egész hazában
Könyörgve: „Isten áldd meg a magyart!“*

Kiss Endre.

Ne tudd te azt meg...

*Ne tudd te azt meg, hogy szerettelek
Hüségessé szíved, lánggal igazán.
Hogy álmodoztam rólad nappal, este
És annyi, annyi kínos éjszakán.*

*Ha más legénnyel mégy az esküvőre,
Nem átkozlak, -- bár szívem megszakad,
Csak megkönnyezlek titkon, csendes éjjel
...Hisz sirni még tán nekem is szabad.*

Oláh Béla.

lokka s poklot tele tüzszerű ördögökkel; tud hideg lenni s lángtekintetű, bánatos és vig, mosolygó s haragvó, olyan, mint a derült napsugaras ég s mint a csillagtalan sötét éj, mint a csendes tenger nyugodt zöld vize, s mint a kristályá fagyott tó jegének zöld tüköre... S aztán reszkető, bársonyjához egész közel vont a Hasszán kipirult arcát s úgy beszélt hozzá:

— Bizony nem mégy te sem keringelő barát-nak, sem üvöltő dervisnek, hanem itt maradsz — s akkor az orrára ütött.

Hasszán pedig megfogta a lány kezét s elkezdett hozzá nagy komolyan beszélni:

— Látod te kis nevető fülemilém, ha te le tudnál mondani arról a sok cifra legyezős rab-szolganőről, meg arról a sok arannyal himzett ruháról, fehér selyem, piros bársonyról, aminek te most bőviben vagy, aztán el tudnál jönni az én kis egyszerű házamba, az é kis feleségem lehet-nél... ha akarnád.

Kétség.

*Szemébe nézni mélyen, hosszasan,
Titkon, mohón, megfogni a kezét,
Kérdezni, hogy hol s merre van,
Hogy mit mond róla léha szóbeszéd...
Suttogni véle bússzerelmesen,
Ölelni hévvel, lázzal, féktelen,
Csókolni forrón, szenvedélyesen
Még nem szerelem.*

*Hallgatni sápadtan, közömbösen,
Hogy valakit egy hang se véd,
Nem nézni szemébe sohasem,
Nem ejteni ki sohase nevét;
És mindenütt kerülni hangtalan,
Elnézni büszkén valaki felett.
Nem kérdni soha, hol és merre van,
Nem mindig gyűlölet...*

Lys noir.

Mért van az...

*Mért van az, hogy bárha
Egymás mellett járunk,
Mégis olyan távol
Vagyunk mi egymástól?
Oly más a világunk!*

— Már mért ne akarnám? — szólt mosolyogva a lány.

— Tudod, van nekem ott a magyar piacon is egy fehér picike házam. Nem olyan rossz nép ám az a magyar; csak látnád, milyen jól festenek sarkantyus fényes csizmában, bogláros zsinóros mentében, dolmányban; meg látnád azt a sok jókedvű piros viganós asszonynepet, te is kedvet kapnál oda jönni.

— Elmennék én oda is veled!

— Ugy élnek ott — folytatá Hasszán, — mint a mennyországban. Bizony úgy! de nem ám, ahogy a mi török mennyországunkban, hanem az övében. Tudod egyszer elmentem a templomukba, meghallgatni, mit beszél a gyaur pap, bizonyosan olyan formán, — gondoltam, — mint ahogy nálunk a Koránból a dervis beszél, csak nem olyan fül-siketítően ordítva, hisz az ő templomukon csillag van, a mienken meg félhold, ami utóvégre nem is olyan nagy különbség. Amint bementem, épen a menyországról beszélt, — elmondta, hogy oda

*Mért hagysz e világban
Elhagyottan járva?
Fölvihetne bárha
Szemed egy sugára
Abba a világba*

B. Kiss Pál.

Délibábok.

*Nagy multság volt a kaszárnyában este.
Györgypál Andrásnak is szilaj volt a
kedve.*

*Legjobb pajtásának rózsás levél jött meg:
Bátyád a Pannival tegnap esküdött meg*

*Küldtek bort is, lakadalmas jó kalácsot
Györgypál András ivott, ropott szilaj
táncot.*

*Pajtásom, pajtásom, ez az élet, látod...
Áldja meg az Isten százszor az új ángyod.*

*És mikor már mind-mind nyugovóra
tértek,*

*Csillagok az égen halaványan égtek,
Györgypál András keresgélt a szive táján,
...Azután a ravaszt felhuzta puskáján.....*

Kuthi Sándor.

ti is bejuttok, nem úgy, mint a mi mennyországunkba; akkor azt gondoltam magamban, hogy mégis csak jobb abban a mennyországban, mint a tubafa alatt.

A lány mindig nagyobb érdeklődéssel hallgatta, a végén tetszésében a tenyerét is összecsapkodta. Új volt neki mindez; a mecsetből a nők ki vannak zárva, az ő imádságukat Allah nem hallgatja meg, a Korán lapjai előttök örök titkokat rejtenek, s a paradicsom ajtaja sohasem nyílik meg számukra. A nő lelkének élete itt a földön bevégeződik, nincs tulvilága, hol szenvedéseiért jutalmát vegye; — miért imádkoznék tehát?...

Mikor Hasszán a lány örömét meglátta, megragadta a kezét:

— Most már az enyém vagy, enyém leszel, mert örülsz annak, amit hallottál, kész leszel oda követni, ahova én menni akartam. Ha török mecsetben lennél a feleségem, könnyen elválaszthatna tőlem apád, ha a gyaur Isten papja ad össze

Ima

Október 6-ikán.

(A „Magyar Irodalmi Társaság“ pályázaton első helyen megdicsért munka.)

*Mindenható üdvösség Istene!
Itélkező igaz s gonosz felett!
Hősinknek ó örök nyugalmat adj.
A vértanuknak örök életet!
Vond őket fényes trónusod köré,
Övezd dicsfényvel koszorus fejük,
Mert dicső szent hitért haltak meg ők!...
— Ó és a hit, — az is meghalt velük.*

*Mindenható szabadság Istene!
Ősünk hitét ó támaszd újra fel
S a földön, mit mártírvér öntözött,
Add, hogy e hit soh'sem veszhessen el!
S szabadságunknak büszke fája te,
Melyből a zsarnok-kéz bitót hasít,
Rügyezz ki újra s hintsed szüntelen
Ősünk sirjára szép virágaid!*

*Mindenható békesség Istene!
Ültesd e szent fát trónusod elé,
Hogy el ne érje a gonosz keze,
Mely oly szörnyű módon megtépdese!
Vészes felhőid űzd telőle el,
Ó adj rá enyhe napfényes tavaszt,
Terjessze szét mind messzebb ágait! —
— Nyomában áldás, üdv, s békét fakaszt...*

bennünket, akkor nem vehet el tőlem többé senki sem. Azért majd eljössz velem a magyar templomba s a feleségem leszel, eljössz velem kis fehér házamba s olyan magyar viganós, jó kedvű feleség leszel, mint azok ott, én pedig olyan arany sujtásos, pitykés dolmányban járó, tollas süvegű gyaur... No jó lesz?

A leány igent intett, s lehajtotta fejcskáját a Hasszán vállára, az arany csillagosra himzett fátyol lecsuszott arcáról s Hasszán megláthatta szép szabályos vonásait, nagy szemeit, ivelt szemöldökét. Igaza volt, mikor azt mondta, hogy a viganó majd jól fog állani neki, az a tarka gyaur viselet. A piros ajkak, gömbölyű áll, mély tűzű szem, nyílt homlok, szög haj, elpiruló arc emlékeztettek az alföld szép nőire, mintha azoknak testvére volna.

(Vége köv.)

*Mindenható megnyugvás Istene!
Régmult idők gonosz visszhangja tán.
Vagy káprázat, mi ma folyton kísért...
De úgy féltém szegény magyar hazám!
Ó üzd el tőlem ezt a látomást!
Ó mondd, hogy rémem roszt álom csupán!
Ó hallasd már megnyugtató szavad,
Hogy nincs veszélyben drága szent hazám!*

*De ha mit elmém láz – gyötörve sejt.
Ha azt egyszer megérnünk kellene,
Ó adj kezünkbe akkor fent acélt,
Mindenható megtorlás istene!
Ó önts belénk rendíthetetlen hitet,
Adj karjainkba hercules erőt!
S ki álnokul becsületünkre tört,
Átkod boritson arra szemfedőt!*

B. Kiss Pál.

Ünnepi óda.

Október 6.

(A Magyar Irodalmi Társaság pályázatán második díjat nyert pályamunka.)

*Kössetek koszorút hervadt levelekből,
Harmat hulljon rája égő könyetektől.
Szívetek dobbanjon, arcotok hadd égjen,
Fojtott keserűség haragvó tüzében!
Óh mert a holtakat el lehet temetni,
Óh, mert mindent, mindent el tehet feledni,
Fény, dicsőség, pompa bohó tündérálom, —
Óh, csak titeket nem, ti szent tizenhárom!*

*Borongó ősszel a természet is gyászol,
Sárgult levél pereg, szürke avarágról,
Sűrű, sötét felleg viharzik az égen,
Mint egy nagy gyászfátyol. Távol messzeségen
Késett vándormadár száll a levegőbe,
Egy nemzet fájdalommal zokog a felhőbe,
S valami bus nóta csendül át a tájon,
Halotti nótátok, ti szent tizenhárom.*

*Ti láttátok őket: távol hegyek, bércek,
Amikor egykoron tábornüzek égtek,
Te fölleges égbolt, ezer csillagszemmel
Órized utjokat védő szeretettel.
Te erdő, hallottad lovak robogását,
Láttad a szabadság hajnalhasadását;
Óh, hogy mind-mind eltűnt, mint egy gorosz álom,
Ellenség kezében mind a tizenhárom.*

*Bélyeget sütöttek büszke homlokukra,
Láncot raktak kardot forgató karukra,
Szégyenhalállal a testök meggyalázták,
Minden büszkeségünk gyáván megalázták.*

*De a gyalázatból örök dicsőség lett,
A bírák homlokán sötétték a bélyeg.
Százszor megsíratott iszonyu halálon
Halhatatlanná lett mind a tizenhárom.*

*Most is emlékezünk; bár hervadt virágunk,
Felhők mögé hunyt el égő napvilágunk.
Ősz virágit visszük, mert a lelkünk gyászol,
Beszél újra néma, fájó hervadásról...
— De nem! Gyujtsunk tüzet a hazába széjjel,
Hadd rebbenjen el a fekefe, nagy éjjel,
Hadd virradjon meg a messze láthatáron,
Lelketek szálljon ránk ti szent tizenhárom.*

*Oszoljon a felhő, mely bolyong a téren,
Jöjjön a reménység, tisztán, hófehéren.
Öröm váltsa fel a szívünk néma gyászát,
Virágok nyílása levelek hullását,
Csendüljön fel újra a multak zenéje,
Dobbanjon fel ifju, szabad szívünk vére.
Ha kell, ott a végső, szilaj harcza...látom,
Előttünk robog majd a szent tizenhárom.*

*S míg egyetlen köny lesz, mely kihull tiérttek,
Amíg egy sóhajtás, mely elszáll felétek,
Amíg lesz szem, amely ragyogva felvillan,
Sziv, mely nevetekre szilajon feldobban,
Amíg lesz egy kar, mely nem hord szolgáláncot,
Nem féltém addig a magyar szabadságot,
Amíg csak magyar szó csendül itt a tájon,
Sohasem felejtünk, ti szent tizenhárom!*

Kuthy Sándor.

Régebbi verseimből.

I. Tél és tavasz.

*Tél volt: — a természet szíve kihült,
A napsugár mosolya megfagyott,
A légbe bus szél sóhaja vegyült,
Siratva, hogy a természet halott.
A föld fia meleg bundába bujt,
Hogy ne érezze úgy a tél fagyát.
— Szivemben dal zengett, virág virult,
Lelkem tavaszsugár ragyogta át.*

*Tavasz van. A mosolygó napsugár
Hó csókjával virágokat fakaszt,
Az erdőben ezer dalos madár
Üdvözli énekével a tavaszt.
Vig szellő leng fák lombjai között,
A mindenséget fény ragyogja át.
— Szivembe zord, kopár tél költözött,
Siratja lelkem elmúlt tavaszát.*

II. Levél.

*Bocsásson meg nekem, hogy észrevettem,
Csillagszeme rám mily fénylőn ragyog
S azt hittem, szép szavaknál ékebben
Tudnak beszélni néma sóhajok.*

*...Miért is hinnék másnak, mint magának;
— Szemei nem tudhatnak szólni sem:
Eddig tündérálomba ringatának
S hittem, szeret; — de most már nem hiszem.*

*De büszkeségem, hogy ne hulljon porba,
Megírom most: — én sem szerettem ám.
Ha gondoltam is rá úgy hébe-korba,
Nevét nem sugtam lázas éjszakán.
Sohasem gondoltam, hogy a világon
Nincs szebb, tökéletesebb, mint maga;
S nem is gyújtotta fel szerelmi lángom
Sötét szemének fénylő csillaga*

*..Míg írom e sorokat, a levélre
Szememből lassan egy könyecsepp esik.
De kérem, e könyvet ne értse félre!
Véletlen csak, szemem, hogy könyezik.
Mért gondolná: — e könyv beszélni képes
S arról beszél: — ne higgyen most nekem;
Még most is teljes szívvel érte égek
S talán soha el sem feledhetem?*

Kiss Endre.

Ifjusági hírek. .

A debreceni diákkongresszus. A magyar egyetemi és főiskolai ifjuság 1906. évi nagygyűlésének színhelyéül tudvalevőleg Debrecent választotta s így a debreceni Akadémia ifjúságának vált feladatává vendégeinek méltó fogadtatásáról gondoskodni. A debreceni diákkongresszus azáltal fog nagyjelentőséget nyerni a magyar diákság történetében, mert ez lesz hivatva kimondani az Országos-Diákszövetség megalakulását, mely kebelében egyesíti majd hazánk összes főiskoláinak ifjúságát. E szövetség megalakulásának történetéhez pár adattal hozzájárulni annál is inkább szükséges, hogy ezáltal Akadémiánk ifjúságának figyelmét e gyűlés fontosságára előre is felhívjuk.

Az 1905. év március havában kincses Kozsvár városban gyűlésezett a magyar diákság, hogy méltó keretet képezzen azokhoz az ünnepségekhez, melyek az ifjuság jövőjének egyesítését

s ezáltal boldogulásának előmozdítását célozták. A Kossuth serleggel kezében az ifjuság vezérszónoka, Óhegyi Lajos, e cél kivívására buzdította a megjelenteket. Az egyesülés kimondását azonban Ősz Lajos, a Műegyetemi-kör elnöke indítványára elhalasztották először a május 7-ikére tervezett zászlószentelésre, majd a jövő évi gyűlésre, melynek rendezésével, minthogy a Kossuth serleget ez évre Debrecen kapta, a debreceni akadémiát bízták meg. E kongresszus az Országos-Diákszövetség megalakításán kívül még számos érdekes s az ifjuságra nézve fontos pontokat fog tárgyalni. Ilyen a Diák-Becsületszék felállítása, melynek égető szükségét már többször hangoztatták; a névmagyarosítás kérdése s a főiskolai hallgatóság választói jogának megvitatása, melynek most, az általános választói jog fölszínre vetődésekor, elsőrangú létjogosultsága van.

A debreceni ifjuság érzi is a reá váró feladat fontosságát s mint értesülünk, e hó 2-ikán nagygyűlést tartott a fogadás előkészítésének megbeszélése végett.

Lengyel diákok Debrecenben. Felejtetlenek lesznek Debrecen lelkes polgársága előtt ez év szeptemberének 17. és 18. napja; felejtetlenek lesznek különösen mi előttünk, az óskollégium diákjai előtt, kik e napokon keblünkre ölelhetjük a lengyel testvérnemzet diákjait — midőn a bukásában is nagy és dicső nemzet fennköltlelkű egyetemi polgárait a város vendégszerető falai között láttuk, sziveink összedobbantak, lelkeink összeölelkeztek, s kölcsönösen lelkesedést meritettünk egymás lelkesedéséből.

A lebergi egyetem énekkara szeptember 17-én délután a Bpest felől jövő vonattal érkezett Debrecenbe. A lengyel testvéreket a város nevében többen üdvözltek; az ifjuság nevében *H. Kis Pál*, a J. I. S. E. elnöke köszöntötte őket magasszárnyalásu beszéddel. Este a színházban, nagyszámu és intelligens közönség előtt mutatták be a lengyel ifjak énekbeli tudásukat és művészetüket. Nem a rokonézés és szeretet sugallja szavainkat, midőn dicsérőleg emlékezzünk meg énekművészetükről; hanem az efogulatlan bíráló hangján is azt kell mondanunk, hogy csodálatra méltó az a művészi készütség és precíz összetanultság, mellyel dalaikat — köztük magyar nyelven a magyar himnuszt is! — előadták. Nem a hatalmas, domináló hanganyag, hanem a bámulatos

technikai tudás és a legnagyobbfoku énekbeli feyelmezetség azok a tényezők énekükben, melyek a közönséget őszinte, lelkes tapsokra ragadták! Színházi előadás után az »Angol királynő«-ben ismerkedési estély volt, melyen a lengyel és magyar ifjak a legkellemesebben töltötték az időt.

Másnap hétfőn reggel a lengyel diákok a kollégium ifjaival együtt a Nagyerdőre rándultak ki, hol a város vendéglátó szivessége pompás, magyaros villásreggelivel látta el őket; aztán a Petőfi szobor elé jöttek a kollégiumba, ahol lélekemelő ünnepség folyt le. A főiskolai kántus szép dalokat adott elő; Papp László szénior eszmékben gazdag beszédet olvasott fel és Szilagyi Dezső joghallgató hatással szavalta Petőfi »Az erdélyi hadsereg« című költeményét. Délben a lengyel ifjak tiszteletére az »Angol királynő«-ben bankett volt.

Lengyel testvéreink hétfőn délután utaztak el körünkből; — kedves emléküik örökre megmarad rokonszenvünkben, szivünkben s hisszük, hogy ők is mindig a legmelegebben gondolnak vissza a magyar nemzet rokonlelkű diákjaira.

A főiskola széniorának beiktatása. Szeptember hó 30-án volt az ifjuság vezérének, a főiskolai séniornak a beiktatása nagyszámu akadémiái hallgatók és tanári kar néhány tagja jelenlétében. dr. Ferenczy Gyula akad. igazgató üdvözlővén a megjelenteket, vázolta a széniori hivatal fontosságát s felkérte a szénior székfoglaló értekezésének megtartására Papp László szénior hosszasan értekezett Isten országáról, kifejtvén, hogy azt nem a felegek felett, hanem az emberi szivekben kell keresni. — Dr. Ferenczy megköszönvén a felolvasást, esküre szólította fel a szénior, kit lovag Csiky theol. dékán esketett meg. Majd a tanári kar minden jelenlevő tagja kezét fogott a széniorral, mire a szép ünnepség véget ért.

A. M. I. Ö. T. szept. 30-án tartotta második rendes ülését, melynek tárgysorozatát az október hatodikán előadandó költemények feletti versenyszavakat tették különösen érdekessé. A pályázók között ott találtuk az ifjuság legjelesebb szavalóit: Göbel Károly 3. jh.; Varga Antal 2. th.; Gyökössy József 3. th. Lőrincy Zoltán 2. th. Peleskei Sándor 1. th.; Balla Bertalan 1. th.; Nagy Jenő 1. jh.; Boros Jenő 1. th. kik közül a társaság a kitzűzött 10 korona díjat Varga Antal 2. th.-nak ítélte oda Boros Jenő 1. th. szavalatát pedig megdicsérte. A szintén október 6-ikán előadandó hazafias költemény sikerült előadására a Társaság Steiner Izidor 1. jh.-tbizta meg s könyvben, Szabó Kálmánt pedig dicséretben részesítette.

Erendes heti gyűlést közgyűlés előzte meg, amelyen a Wenetiáner Sándor lemondása folytán megürült választmányi tagsági helyre Marjai Géza 1. th. választatott meg.

A debreceni főiskolai ifjusága mindenkor részt kíván venni minden olyan mozgalomban, mely a debreceni ifjuságot, ugyis mint az ország ifjuságának egy számottevő részét, ugyis mint a szabadságát forrón szerető s szabadsága ellenségeit mindenkor gyűlölő magyar nemzet leghűbb fiainak egyrészét érdekelheti s lelkesítheti. Csak pár nappal ezelőtt küldte ki a budapesti ifjuság zászlóavatási ünnepségére Göbel Károly 3. jh.-t, s most ismét elhatározta Fehér Károly 2. jh. és Barkaszy Károly 3. th. által való képviseltetését Budapest város polgársága által október 6-ikán rendezendő hazafias tüntetésen.

A „Magyar Irodalmi Önképző Társaság“ szeptember 18-án tartotta alakuló gyűlését H. Kiss Pál fenntartó bizottsági elnök vezetése mellett. A fenntartó bizottság jelentésének felolvasása és tudomásul vétele után a tisztviselők megválasztása következett. A tagok egyhangu bizalma folytán elnök lett Kocsis János 2. th.; főjegyző: Kostyák József 2. jh.; titkár: Bán István 3. th.; aljegyző: Fehér Károly 2. jh.; pénztáros: Kövér Béla 3. jh.; ellenőr: Kuthy Sándor 2. jh.; szerkesztő: Kiss Endre 2. jh.; kiadóhivatali főnök: Gönczy Béla 2. th. Választmányi tagok a hittanhallgatók részéről: Baróthy István 4. th.; Varga Antal 2. th.; Peleskey Sándor 1. th.; Venetianer Sándor 1. th.; a joghallgatók közül: H. Kiss Pál 3. jh.; Geöbel Károly 3. jh.; Oláh Béla 2. jh.; Matolcsy Sándor 2. jh. és Kollonay László 8. g. o. t. a gimnáziumi tanulók képviseletében. Vizsgáló bizottság tagjai: Kocsis János 2. th.; Kuthy Sándor 2. jh.; Venetianer Sándor 1. th. Bíráló bizottság tagjai: Kocsis János 2. th.; Bán István 3. th.; H. Kiss Pál 3. jh.; Kövér Béla 3. jh.; Oláh Béla 2. jh.; póttagok: Ádor Dániel 1. jh.; Balla Bertalan 1. th.; Zámory Lajos 1. th.

A „Főiskolai Énekkar“ szeptember 9-én alakult meg Mácsay Sándor elnök-tanár ur vezetése alatt. A választások eredménye következő: Főjegyző: Baróthy István 4. th.; Választmányi tagok: Szarka Boldizsár 4. th.; Jóljárt István 4. th.; Makay Kálmán 4. th.; Bakoss Sándor 3. th.; Nyiry Kálmán 3. th.; protokántorok: I. tenor: Balogh István 4. jh. II. tenor: Váczi Ferenç 3. th. I. bassus: Domján Lajos 2. th. II. bassus: Baróthy István 4. th. Zászlótartó: Barkaszi Károly 3. th.

A „Felsőbb Tanulók Olvasó Egylete“ szeptember 18-án tartott alakuló gyűlésén tisztviselőit a következők személyében választotta meg: elnök: Papp László szénior; könyvtáros: Baróthy István 4. th.; alelnök: Jóljárt István esk. felügy.; főjegyző: Cseke Ernő 2. jh.; aljegyző: Janka Dezső 2. jh.; pénztáros: Barkaszi Károly 3. th.; ellenőr: Surányi Sándor 2. jh. Választmányi tagok lettek a hittanhallgatók részéről: Szarka Boldizsár 4. th.; Szabó Béla 3. th.; Mikó Imre 2. th.; Peleskey Sándor 1. th.; a joghallgatók részéről: H. Kiss Pál 3. jh.; Bertha Jenő 2. jh.; Nagy Jenő 1. jh.

A „Joghallgatók Segítő Egyesülete“ szeptember 13-án tartotta alakuló közgyűlését. Nagys. dr. Tóth Lajos jogakadémiai dékán ur meleg szavakkal üdvözölte az ifjuságnak tekintélyes számban megjelent tagjait s aztán rövid, de mély hatású beszédet tartott, melyben rámutatott az egyesület nemes céljaira és kötelességeire, s e köte-

lességek teljesítésére és e célok megvalósítására különösen a tisztikar és a választmány megválasztandó tagjait kérte. Ezután tízviselőit választotta meg az egyesület egyhangú bizalommal és lelkesedéssel. Különösen örvendetes jelenségnek tekinthetjük a bizalomnak azt az egyöntetű megnyilatkozását, mely H. Kiss Pált az eddigi pártküzdelmek teljes mellőzésével a „J. S. E.”-nek és így az egész jogakadémia ifjúságának élére emelte. Az új elnök a múltban is legmunkásabb és legtevékenyebb tagja volt az akadémiai ifjúságnak, akinek egyéniségében és eddigi munkásságában teljes biztosítékot bir az egyesület arra, hogy ügyeinek vezetése hivatott kezekbe lesz letéve s hogy az egyesületnek már régen ápolta vágya: a jogász kör felállítása meg fog valósulni. Az egyesület többi tisztviselői, akiket szintén egyhangulag választottak meg, a következők: főjegyző: Oláh Béla 2. jh.; pénztáros: Göbel Károly 3. jh.; ellenőr: Somossy József 3. jh.; könyvtáros: Szabó Sándor 3. jh.; aljegyző: Fráter Szabolcs 2. jh.; választmányi tagok: IV. évről: — III. évről: Unger József és II. évről: Sárváry Jenő és Éricz Ernő; I. évről: Vásáry István és Vidovich Ernő. A gyűlés után impozáns kocsikorzót rendezett az ifjúság, este pedig bankettre gyűltek össze az Arany Bikában, melyet megjelenésükkel tüntettek ki Tóth Lajos dr. jogkari dékán, Ozory István dr., Jászi Viktor dr. és Kovács Gábor dr. jogtanár urak, ezáltal is kifejezést adva azon kívánságuknak és az ifjúság hő óhajának, hogy a tanár és tanítvány közötti viszonyt társadalmi uton is ápolni kell.

A „Főiskolai Gyorsiró Egylet” szeptember 16-án alakult meg. Elnök lett Zöld József 2. jh.; főjegyző: Wenetianer Sándor 1. th.; aljegyző: Szentpáli Zsigmond 8. g. o. t.; pénztáros: Órás Géza 1. jh.; könyvtáros: Nyíri Kálmán 3. th. Választmányi tagok: Varga Csongor 3. th.; Bán István 3. th.; Balogh Károly 1. jh.; Stolec Ferenc 1. jh.; Nagy Sándor 8. g. o. t.; Hoffmann Lajos 7. g. o. t. Tanfolyam vezetők: Zöld József 2. jh.; Órás Géza 1. jh.; Wenetianer Sándor 1. th.

A „Hittanhallgatók Segítő Egyesülete” szeptember 9-én tartotta alakuló gyűlését ntiszt. Csiky Lajos dékán ur elnöklésével. Az egyesület tisztviselői a következők: elnök: Papp László szenior; alelnök: Miszti Mihály 4. th.; jegyző: Nyíri Kálmán 3. th.; pénztáros: Jóljárt István 4. th.; ellenőr: Barkaszi Károly 3. th. Választmányi tagjai: IV. évről: Sárossy Sándor és G. Szabó Gábor. III. évről: Szendrey István és Szabó Géza. II. évről: Szabó Dániel és Tuba András. I. évről: Székelyhidy Béla és Wenetianer Sándor.

A „Hittanszaki Önképző Társulat” alakuló gyűlését szeptember 23-án tartotta. A tisztviselői állásokat a következő tagokkal töltötték be: elnök: Papp László szenior; alelnök: Jóljárt István 4. th.; főjegyző: Bán István 3. th.; aljegyző: Mikó Imre 2. th. Választmányi tagok: Baróthy István 4. th.; Varga Csongor 3. th.; Sárközy Lajos 2. th.; Erdöss Károly 1. th.

A „Joghallgatók Önképzőköre” szeptember 15-én nagys. dr. Tóth Lajos jogkari dékán ur vezetésével tartotta alakuló gyűlését. Elnök tanár ur szép beszéddel nyitotta meg a gyűlést, melyben felhívta a tagok figyel-

mét a komoly célra, melyet a „J. Ö. K.” maga elé kitűzött és munkakedvet, komolyságot kívánva a tagoknak, felhívta a gyűlést, hogy tisztviselőit válassza meg. A választások mind egyhangúak voltak, melyeknek eredménye a következő: Elnök: H. Kiss Pál 3. jh.; főjegyző: Matolcsy Sándor 2. jh.; titkár: Liedermann Henrik 2. jh.; pénztáros: Miksa Rezső 2. jh.; ellenőr: Takács Andor 2. jh.; aljegyző: Domonkos József 1. jh.; könyvtáros: Kövér Béla 3. jh. Választmányi tagok: Balogh István 4. jh.; Göbel Károly 3. jh.; Oláh Béla 2. jh.; Spitzer Sándor 1. jh. A megválasztott elnök meleg szavakkal köszönte meg a megtisztelő bizalmat s egyuttal azon reményének adott kifejezést, hogy az ifjúság ezen nemes célja, sajnos, a múltban kevésbé látogatott egyesületét a jövőben a tanár urak szíves támogatása és együttműködése fogja fellendíteni. Nagys. dr. Tóth Lajos dékán ur erre válaszolva kijelentette, hogy ő mindig érdeklődéssel fogja kísérni az egyesület ügyeit, köszönettel veszi az egyes gyűlésekre való meghívást s azt hiszi tanártársai is szintoly lelkesedéssel fogják az egyesület ügyeit felkarolni, mint ő. A gyűlés a dékán ur lelkes éttetésével ért véget.

A „M. J. Ö. T.” első rendes heti gyűlését szeptember 23-án tartotta a tagok élénk érdeklődése mellett. A tárgysorozatot Kocsis János eszmékben gazdag elnöki megnyitója vezette be, melyben visszatekintve a társulat multjára és legrégebb történetére, megemlékezett a társulat egykori nagynevű tagjairól és munkásságukról: — s ezen az alapon kifejtette, hogy a tagok munkálkodásának eredménye csak akkor lesz méltó a „M. J. Ö. T.” eddigi működéséhez, ha alkalmazkodni fog a régi tendenciákhoz, a régi szellemhez s a nemzeti eszméhez, amely erőt, fényt kölcsönzött a társaság munkásságának a múltban. — A közvetlenséggel előadott, nagy hatású beszéd a tagok osztatlan tetszésével találkozott. Ezután Gönczy Béla 2. th. szavazata következett, aki Arany „Pázmán lovagját” adta elő, dicséretre érdemes törekvéssel, de kevés tanulmány-nyal. Ez az oka annak, hogy ámbár Gönczy a társulat jobb szavalói közé tartozik, e szavazatával csak kevésbé sikerült fokozatot nyert. Majd Kuthy Sándor 2. jh. olvasta föl két igen sikerült költeményét. E versek, melyekben az érzelmek mélysége s a point szépsége egyaránt dicséretet érdemel s melyekben meglátszik, hogy írójukban határozottan költői véna van, megérdemelt, nagy sikert arattak; a hallgatóság viharos tapsokkal tüntette ki Kuthyt felolvasásáért, melyért a gyűlés különben jegyzőkönyvi köszönetet mondott neki.

Október 6. Az aradi vértanúk gyászos halálának évfordulóján a nemes hagyományokhoz híven ez évben is gyászünnepelet rendez a „Magyar Irodalmi Önképző Társaság.” Az emlékünnepelet műsorában a főiskolai énekkar két énekszámmal, a zenekar 1 zeneszámmal szerepel; a megnyitóbeszéd tartására nagytitiszteletű dr. Ferenczy Gyula akadémiai igazgató urat kéri fel; — az emlékbeszédet pedig Kiss Endre joghallgató, lapunk felelős szerkesztője tartja. Ezenkívül szavaltatni fog egy pályadíjnyertes óda és egy alkalmi költemény.

Az ódapályázatra 6 óda érkezett be, ezek közül kettőt, mint selejtes munkát nem is részesített behatóbb

kritikában a bírálóbizottság. Az első díjat, 15 koronát, Kiss Endrének, lapunk szerkesztőjének ódája nyerte meg; 2-ik díjban — könyvjutalomban — Kuthy Sándor joghallgató részesült. Ezenkívül első helyen megdicsérték B. Kiss Pálnak, lapunk egyik szerkesztőtársának ódáját; a második helyen megdicsért óda jelíges leveléből álnév tünt elő.

A „Főgimnáziumi Önképzőkör“ szeptember 24-én alakult meg dr. Csűrös Ferencz vezetése alatt. Elnök lett Bánóczi Béla 8. o. t.; alelnök: Biró Zoltán 7. o. t.; jegyző: Nagy Sándor 8. o. t.; titkár: Debreczeni István 8. o. t.; pénztáros: Vértessy István 8. o. t.

Az „Ifjusági Gyülekezet“, főiskolánknak ezen nemes célokért küzdő egyesülete szeptember 24-én alakult meg, alapítójának S. Szabó József főgimn. tanárnak vezetése alatt. A 160 tagból álló gyülekezet megválasztotta apostolokká: Vásári András és Debreczeni István 8. g. o. tanulókat, presbiterekké: Nagy Sándor és Lévy Gyula 8. g. o.; Vértessy István és Mózes János 7. g. o.; Major János és Bakoss László 6. g. o.; Huszty Mihály és Görgei Márton 5. g. o. tanulókat. A gyülekezet diakonusai lettek: Mező Endre és Bánóczi Béla 8. g. o.; Biró Zoltán és Szatmáry Árpád 7. g. o.; Vass Károly és Tüdős Endre 6. g. o.; Szele György és Oláh Károly 5. g. o. tanulók.

A „Főgimnáziumi Zenekör“ szintén megalakult a főgimnáziumi tanulók meleg érdeklődése mellett. A körnek eddig 18 tagja van. Szeptember 23-án gyűltek össze a tagok Mácsay Sándor felügyelő tanár elnöklete alatt, hogy tisztviselőiket megválasszák, amikor is a tisztviségekre a következő tagokat emelték: Elnök: Nagy Sándor 8. g. o. t.; titkár: Vértessy István 7. g. o. t. pénztáros: H. Nagy Jenő 7. g. o. t.; I. Karmester: Nágel Zoltán 6. g. o. t.

A tanítóképezdészek Önképző köre megalakult és tisztikarát a következőképen választotta meg: elnök: Bakos Sándor, alelnök: Kocsár István, titkár: Kósa Vince főjegyző: Bartha József, aljegyző: Kurdy Sándor, pénztáros: Nagy Miklós IV. éves tanítóképezdészek. Könyvtárosok: Balogh Sándor IV. tk. és Zöld István III. tk.

A „Joghallgatók Vivó-Egylete.“ szeptember 28-án tartotta alakuló gyűlését, amelyen titkos szavazás útján a következő tagokat választották meg az egyesület tisztviselőivé: elnök: Éricz Ernő 2. jh.; alelnök: Bartók Ferenc 2. jh.; főjegyző: Mády László 1. jh.; aljegyző: Szalay Zoltán 1. jh.; pénztáros: Malatinszky Zoltán 2. jh.; ellenőr: Oláh Barna 2. jh.; szertárosok: Zöld József és Toldy László 2. jh.-ok. Választmányi tagok: Göbel Károly 3. jh.; Oláh Béla 2. jh.; Vidovich Ernő 1. jh.; „A J. V. E.“ azt a célt tűzte maga elé, amely hivatva van a magyar ifjuságot párhuzamban a szellemi tanulmányokkal — tes-

tileg is erőssé tenni. Ezért kötelességünknek tartjuk felhívni a jogász ifjuság figyelmét e nemes célt szolgáló egyesületre, amelybe még mindig lehet beiratkozni.

Könyvszemle.

Könyvszemle. A St. Louisban megjelenő „Uj Világ“ az agg Madarász Lászlótól, aki negyvennyolcban Magyarország rendőrminisztere volt és most Missouri államban él, rendkívül érdekes és történeti fontosságú visszaemlékezéseket közöl. Az aggastyán, aki szeptember 22-én éri el 95 éves korát és most hazakészül, fivérének, Madarász József képviselőnek látogatására, leírja barátságának történetét Kossuth Lajossal, találkozását Deák Ferenczel és megemlékezik a nagy idők egyéb nagy embereiről is. Megemlékezik Görgey Arthurról is, akit árulónak tart és aki Madarász Józsefet és Lászlót, mert igaz hazafiak voltak, Aradon a világsi fegyverletételkor halálra kerestett és fel akart akasztatni. Megemlékszik Madarász arról is, hogy Görgey mily lealacsonyítólag nyilatkozott Kossuth Lajosról és Világosnál a Bohus kastélyban így szolt: Azt a két gazember Kossuthot futni hagytam, de a két Madarászt fel akarom akasztatni. Madarász apó történelmi memoarjait az „Uj Világ“ szerkesztőjéhez, Dömötöri Németh Péterhez írja levelek alakjában és a lap hétről-hétre a legérdekesebb dolgokat hoz napfényre a régi daliás időkben. Az „Uj Világ“ tizedik számában ezenkívül temérdek érdekes cikk és kép van. A négyszinnyomatu gyönyörű izléses címlapon gróf Vay Pétert, a híres magyar missionariust látjuk, amint a clevelandi róm. kath. magyar templom előtt bucsut vesz a clevelandi magyaroktól és clevelandi lovaregylet tagjaitól. Több képben mutatja be az „Uj Világ“ Atlantic Cityt, ezt a világhírű amerikai tengeri fürdőt és Eureka Springs arkansasi gyógyfürdőt. Látjuk képekben a st. louis magyarságot egy erdei kiránduláson és látjuk Missouri állam magyar farmerjeit a barackszüret alkalmából. Az „Uj Világ“ regényt is közöl és mondhatni, hogy a világon létező magyar lapok legérdekesebbje. Előfizetési ár egész évre 10 korona, mely összeg magyar bankjegyekben egyszerű ajánlott levélben is beküldhető a következő címre: „Uj világ“ Publishing Co., St. Louis Mo., U. S. A. Box 1385. Mutatványszám ingyen

Szerkesztői üzenet.

R. K. urnak helyben. »Válaszom« című versében bármint igyekeztünk is, nem tudtunk költői gondolatot felfedezni, — verselése, technikája pedig nagyon gyenge, — némelyik sora prózának is lapos volna. Sajnálattunkra nem közölhető.

Mesés olcsó árak!!

== **VÉGKIÁRUSÍTÁS!** ==

Üzlet feloszlatus miatt!

Mig a készlet tart

férfi-, fiu- és gyermekruhák

minden elfogadható árban végkiárusittatnak

GRÜNFELD ADOLF

== üzletében ==

DEBRECZEN,

A KISTEMPLOM MELLETT.

Félingyeri!!

Jó cipőket és kalapokat
olcsón csakis

Glück Edénél

vásároljunk, hol a főiskolai ifjuság 5% külön
árengedményben részesül.

Piac és Kossuth-utca sarkán
a
Kistemplommal szemben

A főiskolai ifjuság figyelmébe ajánljuk
FEKETE JAKAB
uri divat, kalap, nyakkendő és fehér-
nemű különlegességek üzletét
Főtér, kistemplom mellett,
hol a legdivatosabb férfi kalapok, czilinderek, valódi amerikai férfi-czipők, kifogástalan szabásu fehérneműek, készen és mérték szerint; elegáns nyakkendők, kesztyűk és harisnyák olcsó szabott árban beszerezhetők.

A főiskolai Ifjuságnak 5% kedvezmény.

A tanuló ifjak
között régen ismert tény, hogy
Boczán Ferenc
fodrász-termében,
Hatvan-utca 2. sz. alatt a legjobb és legjutányosabb kiszolgálást találja. Mi is ajánljuk olvasóink figyelmébe ez ismert céget s kérjük, hogy pártfogolják Boczán Ferencet, az ifjuság fodrászát.

Éva Péter
férfi-szabó, I. Egyháztér 3. sz.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát a legjobb
bel- és külföldi szövetekből.
Készít mindenféle férfi-ruhát, magyar ruhát, papi palástokat: a legdivatosabb kivitelben és a legjutányosabb áron.

Legelegánsabb, legjobb és legolcsóbb
férfi-, fiu- és gyermekruhák
óriási választékban vásárolhatók.
FRANK REZSŐ
Debreczen legnagyobb áruházában
a Bika-szálloda mellett.
Nagy raktár bel- és külföldi szövetekben.
Mérték utáni megrendelések a legfinomabb
kivitelben olcsó árban készíttetnek.

Hol vásároljunk szivarkahüvelyt?
Merklé Ferencnél
Füvészkert-utca 14. szám.

Ott van a világhírű „PROGRESS“ egészségi szivarkahüvely-gyár képviselete és főraktára s csak ott kapható:

100 db	Progress-hüvely	10 kr.
100	King	08
100	Ambre	12
100	Rákóczi	14
100	Progress parafás	14
100	Rákóczi	18
100	Nanzl aranyozott	20
	Cigaretta-papir Riz abadie	05
	1 db cigaretta-töltő	06

Minden darab hüvely nicotinfogóval van ellátva.
Naponként kitünő tizórai!
Hideg felvágottak, sütemények!
Telefon 374.